

Innholdsfortegnelse

Forside	1
Gjennomføring av landsrådsmøtet	side
Gjennomføring av landsrådsmøtet og Hovedstyrets spørsmål	2
Dagsorden	side
Dagsorden Landsråd 18. - 19. mars 2025	5
Deltakerliste	side
Deltakerliste Landsråd 2025	7
Forretningsorden	side
Forretningsorden	11
Politisk uttalelse	side
Storingsvalget må bli et kunnskapsvalg - Politisk uttalelse	13
Ny medbestemmelsesundersøkelse	side
Saksnotat Landsråd 2025 - Ny medbestemmelsesundersøkelse	14
Kutt og omstilling i kunnskapssektoren	side
Saksnotat Landsråd 2025 - Kutt og omstilling i kunnskapssektoren - videre arbeid	16
Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet	side
Saksnotat landsråd 2025 Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet	18

Forskerforbundets landsråd

18. – 19. mars 2025

NOTAT

TIL: Landsrådet

25.02.2025

FRA: Hovedstyret

Gjennomføring av landsrådsmøtet og Hovedstyrets spørsmål til Landsrådet

Gjennomføring av møtet

Landsrådet er Forskerforbundets øverste rådgivende organ for overordnede politiske og strategiske saker mellom representantskapsmøtene. Landsrådet møtes normalt én gang per år.

På Forskerforbundets representantskapsmøte (siste gang november 2024) samles lokallagene i hver valgkrets for å velge hvilke lokallag som skal representere valgkretsen i Landsrådet i den kommende treårsperioden. Antall representanter som skal velges fra hver valgkrets fordeles forholdsmessig mellom valgkretsene ut fra kretsenes medlemstall i forkant av representantskapsmøtet. Lokallag som er representert i Landsrådet bestemmer selv fra møte til møte hvem de vil sende som sin representant.

De 10 største lokallagene har automatisk plass i Landsrådet, med to representanter fra hvert av de fem største lokallagene og én representant fra hvert av de 6.–10. største lokallag – til sammen 15 representanter.

De øvrige lokallagene er inndelt i følgende valgkretser, med til sammen 30 representanter:

- Arkiv, bibliotek og museum
- Fylkeskommuner og kommuner
- Helseforetak og sykehus
- Høgskoler – statlige
- Høgskoler – private
- Institutt – offentlige
- Institutt – private
- Universiteter og vitenskapelige høgskoler
- Øvrige virksomheter

Dag 1

Landsrådet starter i plenumssalen 18. mars kl 09.15 med et kort formøte for nye delegater som ønsker en enkel gjennomgang av landsrådets gjennomføring. Kl 09.30 bes delegater og observatører om å finne sine plasser og starte påloggingen til møte- og voteringssystemet som skal benyttes disse to dagene. Også her blir det gitt en kort presentasjon av systemet.. Kl 09.45 starter selve landsrådsmøtet med konstituering.

Etter konstituering deles møtet i separate samlinger i de enkelte valgkretsene (små valgkretser kan administrativt bli samlet). Det er lagt opp til at valgkretsene diskuterer 'Aktuelle saker i den enkelte valgkrets', 'Innspill til medbestemmelsesundersøkelse' (eget saksnotat) og 'Politisk uttalelse' (eget saksnotat).

Etter lunsj møter delegatene til plenumsbehandling der deltakerne blandes og plasseres ved flere rundebord. Vi får en kort oppsummering fra den enkelte valgkrets. Deretter tas diskusjonene opp ved bordene før rådene løftes fram i plenum.

Etter denne runden får vi en pause før nytt tema, 'Kutt og omstilling i kunnskapssektoren' behandles, (eget saksnotat).

Siste tema for dagen blir 'Aktuelle saker' med en innledning av Forskerforbundets leder Steinar Sæther. Kvelden avsluttes med felles aperitiff og middag.

Dag 2

19. mars starter vi igjen i plenumssalen kl 09.00 med en innledning av Dag Hessen om 'Trangere akademisk manøvreringsrom'. Deretter er det satt av en time til 'Åpen post'. Frist for å melde inn tema er kl 17.30 dag en.

Etter lunsj er temaet 'Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet – videre oppfølging'. Her får vi en innledning fra HK-dir, mens vi i skrivende stund avventer svar fra annen ekstern innleder.

Politisk uttalelse

De siste to årene har Landsrådet vedtatt en 'Politisk uttalelse'. Landsrådet samler forbundets tillitsvalgte og representanter og utgjør en anledning til å påvirke samfunnsdebatten og markere forbundet i utvalgte saker. Det er viktig at slike uttalelser på vegne av hele landsrådet har organisatorisk forankring.

I denne saken er det derfor lagt inn flere trinn:

1. Utkast til politisk uttalelse er utarbeidet av Hovedstyret.
2. Utkastet sendes lokallagene sammen med saksnotatene. Frist til å melde endringsforslag på utkastet til Politisk uttalelse er 11. mars: post@forskerforbundet.no
3. HS-AU behandler innkomne forslag og fremmer et bearbeidet utkast ved Landsrådets konstituering dag en.
4. Under konstituering nedsettes det en redaksjonskomite.
5. Valgkretsene behandler 'Politisk uttalelse' som en av sakene under valgkretsmøtet. Dette tas med videre under plenumsgjennomgangen etter lunsj dag en.
6. Siste frist til å fremme endringsforslag er kl 17.30 dag en.
7. Redaksjonskomiteen behandler forslag som er fremmet under møtet.
8. Politisk uttalelse vedtas endelig mot slutten av dag to.

Saksnotater

I denne oversendelsen finner du følgende saksdokumenter:

Dagsorden
Deltakerliste
Forretningsorden
Politisk uttalelse – forslag fra hovedstyret
Ny medbestemmelsesundersøkelse – saksnotat
Kutt og omstilling i kunnskapssektoren - saksnotat
Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet – saksnotat

Samlet oversikt over spørsmål til delegatene

Hvert debattnotat ender med spørsmål fra hovedstyret til delegatene. Nedenfor er en samlet oversikt over disse spørsmålene. Mens de ti største lokallagene møter i kraft av sin størrelse, er de øvrige valgt til å representere valgkretser. Vi oppfordrer derfor delegatene til å kontakte øvrige lokallagstillitsvalgte i valgkretsen for å få innspill til de spørsmålene som er reist her.

Tilbakemeldinger fra valgkretsmøtene – Aktuelle saker

1. Hva er de mest aktuelle sakene for lokallag i valgkretsen?
2. Hvilke råd og innspill vil dere gi hovedstyret i tilknytning til dette?

Tilbakemeldinger fra valgkretsmøtene – Innspill til medbestemmelsesundersøkelse

3. Hvordan oppleves medbestemmelsen ved din virksomhet?
4. Hvordan bør en ny undersøkelse innrettes, slik at lokallag og tillitsvalgte kan gjøre seg best mulig nytte av resultatene?
5. Hvilke problemstillinger/temaer må inkluderes i en ny undersøkelse, slik at vi får en meningsfylt måling av medbestemmelsen og partssamarbeidet?

Tilbakemelding fra valgkretsmøtene – Politisk uttalelse

6. Er det konkrete endringsforslag knyttet til Hovedstyrets forslag til politisk uttalelse?

Kutt og omstilling i kunnskapssektoren

7. Hvilke konsekvenser har kuttene i sektoren dere representerer, og hva er de viktigste problemstillingene for medlemmene?
8. Hvordan skal vi som fagforening håndtere innsparingsforslag i virksomhetene?
9. Hvordan kan Forskerforbundet sentralt best bistå i dette arbeidet?

Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet

10. Hvilke eksempler på disse utfordringene finnes i egen virksomhet og sektor?
11. På nasjonalt nivå: hva bør Forskerforbundet vektlegge i arbeidet med å sikre et forskningssystem som ivaretar nasjonal sikkerhet, men også akademisk frihet og fagmiljøenes og forskernes behov?
12. Hva er det behov for at forbundet sentralt kan bistå med?

Program

Landsråd 2025

Grand Hotel 18.–19. mars

Dag 1

- 09.15 **Formøte for nye delegater**
Plenumsalen
- 09.30 **Pålogging og test for alle av møtesystemet**
Plenumsalen
- 09.45 **Konstituering**
Plenumssalen
- 10.00 **Møte i valgkretsene**
Problemstillinger til diskusjon:
 1. Aktuelle saker i valgkretsene
 2. Innspill til Medbestemmelsesundersøkelse
 3. Politisk uttalelse
- 11.45 **Lunsj**
- 12.45 **Tilbakemeldinger fra valgkretsene**
Kort oppsummering fra valgkretsene
Diskusjon rundt bordene
Plenumsdebatt og råd
- 14.30 **Pause**
- 14.45 **Kutt og omstilling i kunnskapssektoren**
Innledning ved hovedstyremedlem Tord Mjøsund Talmo
Oppklarende spørsmål
Diskusjon rundt bordene
- 16.00 **Pause**
- 16.10 Plenumsdebatt og råd
- 16.45 **Aktuelle saker**
Innledning ved Forskerforbundets leder Steinar A. Sæther
- 17.30 **Slutt dag én**
(Frist for innlevering av endringsforslag til Politisk uttalelse og forslag til Åpen post)

19.00 **Aperitiff**

19.30 **Middag**

Dag 2

09.00 **Trangere akademisk manøvreringsrom**

Innledning ved professor Dag Hessen

Spørsmål og debatt

10.00 **Pause**

10.30 **Åpen post**

11.30 **Lunsj**

Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet – videre oppfølging

12:30 Innledning (ekstern)

13.00 Innledning ved Margrete Søvik, seniorrådgiver i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

13.30 Diskusjon rundt bordene

14.00 Oppsummering og råd

14.30 **Pause**

14.35 **Politisk uttalelse**

Innledning ved redaksjonskomiteen

Innspill og kommentarer

Oppsummering og råd

15.15 **Oppsummering av landsrådsmøtet
– valg av AU-LR og ordstyrer for landsrådsmøtet 2026**

15.30 **Avreise**

Landsråd 2025

Automatisk representasjon (10)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D1S	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo	2332	Skjøstad	Belinda Eikås	b.e.skjostad@forskerforbundet.uio.no
D2	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo		Falkum	Ingrid Lossius	ingridlf@gmail.com
D3S	Forskerforbundet ved NTNU	1744	Wallin	Patric	patric.wallin@ntnu.no
D4	Forskerforbundet ved NTNU		Villmo	Marte	marte.g.villmo@ntnu.no
D5S	Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen	1466	Vagstad	Steinar	steinar.vagstad@uib.no
D6	Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen		Wang	Astrid Louise H.	astrid.wang@uib.no
D7S	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet	1224	Pedersen	Elin Margrete	eli.m.pedersen@uit.no
D8	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet		Riley	Henriette	henriette.riley@uit.no
D9S	Forskerforbundet ved OsloMet - storbyuniversitetet	857	Westergård	Britt-Evy	bewest@oslomet.no
D10	Forskerforbundet ved OsloMet - storbyuniversitetet		Angen	Arve	arve.angen@oslomet.no
D11S	Forskerforbundet ved Høgskolen på Vestlandet	700	Askevold	Gjert Anders	gaas@hvl.no
D12S	Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge	672			
D13S	Forskerforbundet ved Universitetet i Agder	631			
D14S	Forskerforbundet ved NMBU	545	Kjøbli	Lena Marie	lena.kjobli@nmbu.no
D15S	Forskerforbundet ved Universitetet i Stavanger	509	Ghassim	Babak	babak.ghassim@uis.no

Arkiv bibliotek og museum (4)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D16S	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket	1540			
D17	Forskerforbundet ved Arkivverket		Karlsen	Trond Inge	trondik@yahoo.no
D18	Forskerforbundet ved Riksantikvaren		Rygh	Bjørn-Håkon E.	bher@ra.no
D19	Forskerforbundet ved Museum Vest		Gusland	Joakim	joakim.gusland@museumvest.no

Fylkeskommuner og kommuner (1)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D20S	Sandnes kommune	519			

Helseforetak og sykehus (4)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D21S	Forskerforbundet ved Oslo Universitetssykehus	1231	Møllersen	Linda	lmollers@ous-hf.no
D22	Forskerforbundet ved Universitetssykehuset Nord-Norge		Östensson	Maria	maria.ostensson@ehealthresearch.no
D23	Forskerforbundet ved Akershus universitetssykehus HF		Haugum	Brita	brita.haugum@ahus.no
D24	Forskerforbundet ved Lovisenbergdiakonale sykehus		Randsborg	Karoline	karr@lds.no

Høgskoler - private (1)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D25S	Forskerforbundet ved NLA høgskolen	570	Salvesen	Christian	chrsal@nla.no
D26	Forskerforbundet ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning		Bjørgen	Kathrine	kbj@dmmh.no

Høgskoler - statlige (2)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D27S	Forskerforbundet ved Høgskolen i Østfold	593	Knudsen	Ragnar	ragnar.knudsen@hiof.no
D28	Forskerforbundet ved Forsvarets høgskole				

Institutter - offentlige (4)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D29S	Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet	1546	Alver	Kari	kari.alver@fhi.no
D30	Forskerforbundet ved Havforskningsinstituttet				
D31	Forskerforbundet ved Norsk institutt for bioøkonomi				
D32	Forskerforbundet ved forsvarrets forskningsinstitutt				

Institutter - private (3)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D33S	Forskerforbundet ved NINA	1170	Sandvik	Hanno	hanno.sandvik@nina.no
D34	Forskerforbundet ved PRIO - institutt for fredsforskning				
D35	Forskerforbundet ved Nordlandsforskning				

Universiteter og vitenskapelige høgskoler (6)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D36S	Forskerforbundet ved Nord universitet	2043	Munkevold	Robin	robin.munkvold@nord.no
D37	Forskerforbundet ved Universitetet i Innlandet				
D38	Forskerforbundet ved handelshøgskolen BI		Svendsen	Jon Erik	jon.e.svendsen@bi.no
D39	Forskerforbundet ved VID vitenskapelige høgskole		Fagerlid	Cecilie	cicilie.fagerlid@vid.no
D40	Forskerforbundet ved Norges idrettshøgskole				
D41	Forskerforbundet ved Kunsthøgskolen i Oslo				

Øvrige virksomheter (4)

Nr	Lokallag	Antall stemmer	Etternavn	Fornavn	e-post
D42S	Forskerforbundet ved Statped	1313	Johansen	Maria Skjesol	mari.skjesol.johansen@statped.no
D43	Forskerforbundet ved Forskningsrådet		Turkanovic	Zlata	zt@forskningsradet.no
D44	Forskerforbundet ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)		Utgård	Katrine	katrine.utgard@hkdir.no
D45	Forskerforbundet ved Statsforvalteren i Innlandet		Kragerud	Heidi Marie	heidi.kragerud@statsforvalteren.no

Observatør (desisorer)

Nr	Desisorer		Etternavn	Fornavn	e-post
O50	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet		Dahl	Ellen K. Krane	ellen.dahl@uit.no
O51	Forskerforbundet ved OsloMet - storbyuniversitetet		Dahlgren	Erik	erikda@oslomet.no

Observatør (foreninger)

Nr	Forening		Etternavn	Fornavn	e-post
O52	Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL)		Schön	Eldbjørg Marie	eschon@oslomet.no
O53	Forskerforbundets forening for teknisk/administrativt personale		Holbek	Trym	trym.holbek@uis.no
O54	Arkivarforeningen		Gulowswn	Kirsti	kirsti.gulowsen@kul.oslo.kommune.no
O55	Bibliotekforeningen		Akerholt	Line Nybakk	l.n.akerholt@ub.uio.no
O56	Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (KEFF)				
O57	FMK - Forskerforbundet ved museer og kulturminnevern				
O58	Akademisk forum ved UiO		Storm	Johan F.	j.f.storm@medisin.uio.no

Observatør (hovedstyret)

Nr	Hovedstyret		Etternavn	Fornavn	e-post
O60	Forskerforbundet	Leder	Sæther	Steinar A.	steinar.saether@forskerforbundet.no
O61	Forskerforbundet	Nestleder	Slottemo	Hilde Gunn	hilde.gunn.slottemo@forskerforbundet.no
O62	Forskerforbundet ved NIFU	Styremedlem	Bergene	Ann Cecilie	ann.cecilie.bergene@nifu.no
O63	Forskerforbundet ved Arkivverket	Styremedlem	Kristiansen	Jo Rune Ugulen	runugu@arkivverket.no
O64	Forskerforbundet ved Høgskolen i Innlandet	Styremedlem	Skogvang	Bente Ovédie	bente.skogvang@inn.no
O65	Forskerforbundet ved NTNU	Styremedlem	Talmo	Tord Mjøsund	tord.m.talmo@ntnu.no
O66	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet	Styremedlem	Verdure	Hugues	hugues.verdure@uit.no
O67	Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge	1. vara	Burner	Tony	tony.burner@usn.no
O68	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo	2. vara	Lilleheil	Cecilie W.	c.w.lilleheil@sv.uio.no
O69	Forskerforbundet ved Kulturdirektoratet	3. vara	Sjøvaag	Ranveig	rannveig.sjoaag@kulturdirektoratet.no

Observatør (Forskerforbundet Student)

Nr	Forskerforbundet Student		Etternavn	Fornavn	e-post
O70	Forskerforbundet Student		Dimoska	Kristina	kristinadimoska211@gmail.com

Observatør (valgkomitéen)

Nr	Valgkomitéen		Etternavn	Fornavn	e-post
O71	Forskerforbundet ved NTNU		Aune	Lisbeth	lisbeth.aune@ntnu.no
O72	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket		Kulset	Brynjar	brynjar.kulset@nb.no
O73	Forskerforbundet ved Handelshøyskolen BI		Svendsen	Jon Erik	jon.e.svendsen@bi.no
O74	Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet		Alver	Kari	kari.alver@fhi.no
O75	Forskerforbundet ved Universitetet i Agder		Eikebrokk	Tom Roar	Tom.Eikebrokk@uia.no
O76	Forskerforbundet ved Høgskulen på Vestlandet		Hope	Kristin Lofthus	klho@hvl.no

Ordstyrer

Nr	Ordstyrer		Etternavn	Fornavn	e-post
O77	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket		Haugen	Trond	

Forskerforbundets Landsråd

Forretningsorden

1. Representantenes medvirkning

Landsrådsmøtet er åpent for inviterte gjester og presse med mindre Landsrådet gjør vedtak om å lukke hele eller deler av møtet.

Representantene har plikt til å delta i alle forhandlinger og avstemminger. Eventuelle søknader om permisjon leveres ordstyreren.

2. Møteledelse

Forskerforbundets leder åpner Landsrådsmøtet. Deretter overtar ordstyreren møteledelsen og leder resten av møtet.

Landsrådet velger selv ordstyrer for neste landsrådsmøte.

3. Tale-, forslags- og stemmerett

Representantene fra valgkretsene og de ti største lokallagene har tale- forslags- og stemmerett. Antall stemmer til representantene i Landsrådet bestemmes av hvor mange medlemmer representantene representerer. Stemmene fra et lokallag eller en valgkrets kan ikke splittes.

Antall medlemmer beregnes etter siste kvartalsoversikt før innkalling.

En representant fra hver av foreningene samt Hovedstyrets medlemmer møter med tale- og forslagsrett.

En representant fra Forskerforbundet student møter med tale- og forslagsrett.

Generalsekretær og redaktør har talerett.

Sekretariatet møter i samråd med generalsekretær med talerett. Ordstyrer/Landsrådet kan også gi andre talerett.

4. Debatt

a) Rekkefølge. Talerne får ordet i den rekkefølge de tegner seg for innlegg, men ordstyreren kan fravike dette når det faller naturlig å konsentrere debatten om bestemte problemstillinger.

b) Taletid. Ordstyrer kan innføre begrensning av taletiden.

c) Replikker. Ordstyrer kan gi anledning til replikkordskifte til siste ordinære innlegg og fastsette antall replikker til samme taler og tidsrammen for replikkene. Det kan tillates svar fra den som hadde det ordinære innlegget.

- d) Strek. Strek settes når en sak anses tilstrekkelig belyst. Ordstyrer bestemmer når strek settes slik at det ikke lenger er anledning til å tegne seg for debattinnlegg. Melding om at strek settes må gis i rimelig tid. Når strek er satt for ordinære innlegg, refereres talerlisten. Ordstyrer bør samtidig opplyse om at det ikke lenger er anledning til å fremme eller trekke forslag som det skal stemmes over.
- e) Landsrådet kan overprøve ordstyrers beslutninger under punktene b, c og d.

5. Voteringsforslag og merknader

Voteringsforslag skal overleveres ordstyrerbordet snarest etter det innlegg hvor forslaget er fremsatt. Forslagene skal være skriftlige og undertegnet av forslagsstiller.

Det er ikke adgang til å fremme eller trekke forslag etter at strek er satt for å tegne seg til debattinnlegg.

Forslag som ikke har sammenheng med de saker som er oppført på dagsorden, kan ikke behandles.

Forslag til endring av dagsorden tas opp til debatt og votering umiddelbart.

6. Avstemming

Ordstyrer skal gi klart til kjenne når en sak blir tatt opp til avstemming. Fra dette tidspunkt er det ikke anledning til å gi noen representant ordet til selve saken, men bare til voteringsmåten. Ordstyreren skal referere alle de innleverte forslag etter at saken er tatt opp til votering. Det kan holdes prøvevotering.

Det anvendes åpen avstemming, med mindre Landsrådets flertall bestemmer skriftlig avstemming.

Alle vedtak fattes med alminnelig flertall i forhold til antall avgitte stemmer. Dette betyr at minst 50 % av stemmene skal være avgitt for forslaget, og blanke stemmer teller ikke med.

Ved stemmelikhet skal det foretas ny votering. Forslagsstiller har da anledning til å trekke forslag før ny votering iverksettes, med mindre andre ønsker å opprettholde forslaget.

Vedtakene har rådgivende status overfor Hovedstyret, jf. vedtektenes §8.

Storingsvalget er et kunnskapsvalg

Den frie forskningen er under kraftige angrep i mange land, også i land med sterke demokratiske tradisjoner. Academic Freedom Index (AFi) viser nå at mer enn halvparten av jordens befolkning bor i land der den akademiske friheten er svært begrenset. I tillegg til angrepene på akademisk frihet, utsettes kunnskapssektoren i mange land for kraftige kutt.

Situasjonen er en annen her i Norge, men også her gir utviklingen grunn til uro. En nedgang i bevilgningene til universiteter og høyskoler har ført til kutt i studietilbud og forskningstid, og de siste årene har flere nasjonale kunnskapsinstitusjoner måttet redusere sin aktivitet på grunn av kraftige nedskjæringer.

Dette skjer samtidig som kunnskapssamfunnet er under sterke politiske og ideologiske angrep, og demokratiet utfordres av propaganda og desinformasjon.

I en urolig tid er det ekstra viktig med en bred og sterk kunnskapsberedskap. De siste årene har tydelig vist hvor viktig sterke fagmiljøer av høy kvalitet er i møte med nye og uventede kriser. Den økonomiske situasjonen i kunnskapssektoren gjør at flere mindre, men strategisk viktige fagmiljøer, kan stå i fare for å svekkes. Det er også en svekkelse av Norges totalberedskap.

Dette er ikke tiden for å svekke kunnskapssamfunnet. Dette er tiden for å satse på kunnskap. Forskerforbundets landsråd oppfordrer derfor de politiske partiene til å:

- ✓ Løfte forskning og kunnskapspolitikken inn i stortingsvalgkampen, fordi vi trenger en åpen debatt om hvordan vi kan ta vare på og styrke det norske kunnskapssamfunnet
- ✓ Bidra til fortsatt høy tillit til forskning og kunnskapsbaserte politiske avgjørelser, ved å forsvare den akademiske friheten og gjengi forskningsresultater på en redelig måte
- ✓ Trygge den norske kunnskapsberedskapen, ved å si nei til nye kutt i kunnskapssektoren og prioritere investeringer i kunnskap

NOTAT

TIL: Landsrådet

FRA: Hovedstyret

17.02.2025

Ny medbestemmelsesundersøkelse

Bakgrunn

Hovedstyret ønsker landsrådets tilbakemelding på hvordan vi best kan etablere en måling av hvordan det står til med medbestemmelsen.

Forskerforbundet deltok i partnerskapet Medbestemmelsesbarometeret (MBB) frem til 2023. Dette var et flerårig forskningsprosjekt utført av arbeidsforskningsinstituttet AFI ved OsloMet, på oppdrag fra et partnerskap av ulike fagforeninger. Formål var å fange opp endringer i oppfatninger om arbeidsorganisering, ledelse og den norske samarbeidsmodellen, og bygget på en spørreundersøkelse blant et representativt utvalg av norske arbeidstakere. En svakhet ved MBB var at kun en liten andel av respondentene var tillitsvalgte og at undersøkelsen derfor i liten grad ga et mål på praktiseringen av medbestemmelsen. I tillegg visste vi ikke i hvilken grad våre tillitsvalgte og medlemmer var del av respondentene, og om svarene var representative for forbundets medlemmer.

Hovedstyret ønsker å vurdere muligheten for å opprette en måling av hvordan forbundets tillitsvalgte opplever at det står til med medbestemmelsen. Det er ønskelig å få på plass en form for kartlegging/temperaturmåler/barometer, som kan utgjøre et grunnlag for framtidig arbeid med å ivareta og forbedre partssamarbeidet og medbestemmelsen for våre tillitsvalgte. Det er foreløpig verken tatt stilling til utforming av undersøkelse eller hvem som bør få oppdraget.

Utfordringer med dagens praktisering av medbestemmelsen

Til tross for at det formelle lov- og avtaleverket er på plass, får Forskerforbundet stadig signaler fra tillitsvalgte om manglende reell medbestemmelse. Tillitsvalgte forteller om manglende informasjon, og informasjon som kommer for sent. Premissene er ofte lagt på forhånd, og medbestemmelsen er derved lite reell. Det kan være flere årsaker til dette. Det har vært pekt på at omstillinger, effektivitetskrav og nye styrings- og ledelsesmodeller utfordrer den reelle medbestemmelsen, blant annet ved at det verken er tid eller rom for riktig involvering av de tillitsvalgte.

På oppdrag fra Unio leverte Sintef i desember 2024 en forstudie av erfaringer med medbestemmelse og partssamarbeid i Unios forbund, der de blant annet «[...] argumenterer for at det eksisterende avtaleverket kommer til kort når det for eksempel gjelder å regulere medbestemmelse og partssamarbeid når ansatte påvirkes av forpliktende samarbeidskonstellasjoner på tvers av forvaltningsnivå, når universitet utvikler sentermodeller eller tverrfaglige satsinger, når kommuner deler på lovpålagte oppgaver, eller når leverandører av digitale samarbeidssystem legger føringer på arbeidsprosessene til

ansatte. Spørsmålet blir hvor medbestemmelsesordningene skal plassere seg overfor nye strukturer og vilkår».

Det vil være interessant å få vite om dette er beskrivelser og problemstillinger som er gjenkjennbare for Forskerforbundets tillitsvalgte.

Skisse til en mulig kartlegging av de tillitsvalgtes erfaringer med praktisering av medbestemmelsen.

Det er flere problemstillinger og temaer som vil kunne omfattes i en måling av dette:

- Kunnskap om de tillitsvalgtes opplevelse av å bli hørt / få gjennomslag/ gjøre en forskjell
- Opplevs «mål-området» for medbestemmelse og partssamarbeid riktig og viktig?
- Vurderinger av hva som oppnås/kan oppnås ved hjelp av medbestemmelse og partssamarbeid
- vilkårene for utøvelse av tillitsvalgtrollen, tilrettelegging for ivaretagelse av tillitsvervet
- vurdering av hinder eller årsaker som vanskeliggjør ivaretagelse av tillitsvervet.
- Vurderinger av behov for større endringer i organiseringen av medbestemmelse og partssamarbeid
- kjennetegn på virksomheter/partssamarbeid der tillitsvalgte opplever at medbestemmelsen fungerer godt
- kartlegging av ulike samarbeidsrelasjoner (mellom foreninger, Unio-samarbeid mm)
- med mer

Undersøkelsen er tenkt sendt ut til alle tillitsvalgte i Forskerforbundet i alle sektorer med sikte på å måle opplevelsen av medbestemmelsen på alle nivå i virksomhetene.

Undersøkelsen skal kunne gjentas, slik at det er mulig å se en utvikling over tid, og den må gi oss mulighet til å sammenlikne funn mellom ulike tariffområder.

Spørsmål til landsrådet

- 1. Hvordan oppleves medbestemmelsen ved din virksomhet?**
- 2. Hvordan bør en ny undersøkelse innrettes, slik at lokallag og tillitsvalgte kan gjøre seg best mulig nytte av resultatene?**
- 3. Hvilke problemstillinger/temaer må inkluderes i en ny undersøkelse, slik at vi får en meningsfylt måling av medbestemmelsen og partssamarbeidet?**

NOTAT

TIL: Landsrådet

FRA: Hovedstyret

17.02.2025

Kutt og omstilling i kunnskapssektoren – videre arbeid

Bakgrunn

Kuttene i kunnskapssektoren har de siste årene preget mye av Forskerforbundets arbeid. Stram økonomi påvirker i stadig økende grad medlemmenes arbeidsvilkår, kvaliteten i kjerneoppgavene og virksomhetenes mulighet til å ivareta samfunnsoppdraget.

Solberg-regjeringens ABE-reform ble innført i 2015 og innebar innføring av flate kutt på mellom 0,5-0,8 % for alle statlig finansierte etater og virksomheter. Støre-regjeringen avviklet ABE-reformen, men innførte i stedet kutt knyttet til forventning om redusert reisevirksomhet etter pandemien. Dette gjaldt for hele statlig sektor. UH-sektoren fikk i tillegg kutt i form av «inndekning til nye satsninger». I perioden 2015 til 2021 utgjorde ABE-kuttene 14,2 mrd. kroner. Det tilsvarer lønnskostnadene til 18 200 årsverk. For UH-sektoren alene beløper de akkumulerte kuttene seg til 2,75 mrd. kroner de siste ti årene.

Kuttene har truffet hele kunnskapssektoren. Direkte budsjettkutt rammer ikke alle virksomheter, men de fleste står likevel i en krevende økonomisk situasjon. Ved flere virksomheter er nedbemanning og oppsigelser en realitet. For mange medlemmer preges arbeidshverdagen av stadig økende arbeidspress og usikkerhet.

Norge trenger en sterk kunnskapssektor. I både langtidsplanen for høyere utdanning og forskning, perspektivmeldingen og totalberedskapsmeldingen understreker regjeringen at forskning, utdanning og kunnskap er en nøkkelfaktor for å møte samfunnsfordringer og omstillingsbehov. Like fullt er forskning og høyere utdanning salderingspost i de årlige budsjettforhandlingene.

Videre arbeid

Forskerforbundets strategi i møte med kuttene må være todelt. For det første vil det å sikre finansiering av institusjonene i kunnskapssektoren være en hovedprioritering på kort og lang sikt. Det at fagmiljøer forringes har store konsekvenser for samfunnet og den enkelte. Det er derfor avgjørende å sikre gode rammebetingelser samt å unngå ytterligere nedbemanning og oppsigelser. For det andre må vi sikre gode omstillingsprosesser. Det pågår nå slike prosesser ved flere virksomheter. Det er krevende både for de tillitsvalgte og medlemmene det angår. Det å bistå tillitsvalgte og lokallag i omstilling må fortsatt ha høyeste prioritet.

Forskerforbundet har hatt en rekke utspill og tatt i bruk flere virkemidler i arbeidet med kuttene i kunnskapssektoren. I 2023 vedtok landsrådet en uttalelse hvor Forskerforbundet krevde stans i kuttene i kunnskapssektoren. Høsten 2024 demonstrerte vi mot statsbudsjettet på Eidsvolls plass. Det er gjennomført arbeidstidskampanjer, medlemsundersøkelser om arbeidsvilkår og om konsekvenser av kutt.

I januar 2025 lanserte vi kunnskapsalliansen. Sammen med åtte organisasjoner som deler bekymringen for den kunnskapspolitikken som nå føres, har vi utarbeidet en [kunnskapserklæring](#) som oppfordrer politikerne til å inngå et tverrpolitisk forlik om en økt offentlig forskningsinnsats. Det vises til satsingene som nå gjøres i våre nordiske naboland og til anbefalingene i Draghi-rapporten. Hovedargumentet er at vi trenger et forpliktende kunnskapsløft som skaper forutsigbarhet, langsiktighet og ny giv for å sikre bærekraft, trygghet, nyskaping og velferd. Denne kunnskapserklæringen er utgangspunkt for mye av vårt påvirkningsarbeid i 2025. Den er viktig for budsjettarbeidet, som respons på systemmeldingen, og for å sette kunnskap og forskning på dagsorden i valgkampen.

Samtidig må vi ta høyde for at det i realiteten er lite som tyder på en vesentlig kursendring når det gjelder viljen til å øke satsingen på solide kunnskapsinstitusjoner og fagmiljøer. Selv om vi fortsatt skal og må argumentere for investeringer i kunnskap, må vi også ha gode strategier i møte med fortsatt stram økonomi. I tillegg må vi være forberedt på å diskutere behov for dimensjonering og prioriteringer knyttet til kvalitet og samfunnsbehov.

Spørsmål til landsrådet

1. Hvilke konsekvenser har kuttene i sektoren dere representerer, og hva er de viktigste problemstillingene for medlemmene?
2. Hvordan skal vi som fagforening håndtere innsparingsforslag i virksomhetene?
3. Hvordan kan Forskerforbundet sentralt best bistå i dette arbeidet?

NOTAT

TIL: Landsrådet

FRA: Hovedstyret

17.02.2025

Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet

Bakgrunn

Forsknings- og høyere utdanningsministeren åpnet årets kontaktkonferanse for forskning og høyere utdanning med å påpeke at det som har endret seg mest siden de gikk inn i regjering og til i dag er sikkerhetssituasjonen i verden. Sikkerhetssituasjonen slår inn i kunnskapssektoren på en helt ny måte og med en helt annen kraft enn tidligere, og er blitt et tema som virksomhetene og ansatte må forholde seg til i en helt annen grad.

Hovedstyret vil derfor løfte noen problemstillinger for behandling på landsrådet knyttet til hvordan Forskerforbundet skal arbeide videre med spørsmålene lokalt og sentralt.

Utviklingstrekk

- Sommeren 2024 overleverte Ruud-utvalget sin rapport «[Et helhetlig forskningssystem for åpen, skjermet og gradert forskning](#)». Utvalget slår blant annet fast at forskningssystemet må være så åpent som mulig og så lukket som nødvendig. Utvalget peker også på at ambisjonen om åpenhet i økende grad må balanseres mot hensynet til nasjonal sikkerhet og at forskningsinstitusjonene må etablere rutiner for å håndtere dette.
- Forskningssikkerhet vil bli et sentralt tema i systemmeldingen som legges frem denne våren, og vil følge opp anbefalingene fra Ruud-utvalget. Sentrale tema vil være hvordan forskningssystemet skal innrettes for å ivareta Norges kunnskapsbehov på tvers av sivil og militær sektor, samordning mellom sivil og militær FoU, konkretisere at FoU er utpekt som en grunnleggende nasjonal funksjon og hvordan vurdere hvilke teknologier som har strategisk betydning for nasjonal sikkerhet.
- Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner ([DEKSA](#)) ble opprettet i år med hovedformål å påse at varer, tjenester, kunnskap og teknologi fra Norge ikke eksporteres i strid med folkerettslige forpliktelser eller norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Det innebærer sanksjoner knyttet til forskningssamarbeid, krav om lisenser og ikke minst sikkerhetsklarering av forskere fra utlandet. DEKSA overtar forvaltningsoppgavene fra Utenriksdepartementet og skal blant annet behandle enkeltsaker og saker der forskningsinstitusjonene trenger lisens etter forskriften om eksportkontroll. Direktoratet skal også gi veiledning til næringsliv og kunnskapssektoren.
- HK-dir har publisert en egen rapport om utviklingen for kunnskapssektoren: [Geopolitisk spenning og internasjonalt kunnskapssamarbeid](#).

Utfordringer for ivaretagelse av nasjonal sikkerhet og akademisk frihet

Forståelig regelverk og tilstrekkelig veiledning: Regelverk og systemer for nasjonal sikkerhet er krevende å forholde seg til for forskere og fagmiljøer. Universiteter og forskningsinstitusjoner har lenge vært frustrert over hvordan søknader om lisenser, og andre henvendelser om eksportkontroll og kunnskapsoverføring, har fungert fram til i dag. Det er lang saksbehandlingstid og stort behov for veiledning. Det er også en fare for intern uro mellom ansatte i administrasjonen, som skal håndheve reglene lokalt og forskningsmiljøene.

Ruud-rapporten fremhever flere tiltak og anbefalinger som søker å balansere nasjonal sikkerhet og akademisk frihet, men det er enkelte punkter hvor man kan argumentere for at tiltakene kan gå for langt og unødige gripe inn i den akademiske friheten.

Begrensning på åpen publisering: Når forskere deltar i skjermet eller gradert forskning, reduseres muligheten for å publisere forskningsresultater i tradisjonelle kanaler. Dette kan undergrave det akademiske prinsippet om åpenhet, etterprøvbarehet og fri tilgang til kunnskap. Rapportens forslag om å la forskere "gå inn og ut" av gradert forskning er et avbøtende tiltak, men det kan fortsatt begrense forskeres mulighet til å bygge akademisk karriere.

Utvidet sikkerhetsklarering: Rapporten foreslår å utvide antall aktører som kan håndtere skjermet forskning, men samtidig krever dette sikkerhetsklarering og autorisasjon. Kravene kan virke som en barriere for forskere og institusjoner som ønsker å bidra, og kan føre til en følelse av kontroll og overvåking som kan dempe forskningsfriheten.

Risiko for selvpålagt «sensur»: Økt søkelys på forskningssikkerhet og risikoen for uønsket overføring av kunnskap kan føre til at forskere og institusjoner selv begrenser sine aktiviteter for å unngå merarbeid og konflikter med sikkerhetskravene. Dette kan hindre utforskning av kontroversielle eller «sensitivt» forskning, selv når denne forskningen er verdifull og etisk forsvarlig.

Begrensninger på internasjonalt samarbeid: Nødvendigheten av å beskytte mot uønsket overføring av informasjon til fremmede stater er forståelig. Samtidig vil dette innenfor flere fagfelt kunne skape hindringer for å kunne samarbeide med de ledende innen kunnskapsfeltet.

Rammer for flerbruksteknologi (dual-use): Identifisering av forskningsområder som flerbruksteknologi (dual-use) kan føre til at disse blir gjenstand for strengere reguleringer. Slike tiltak kan virke for begrensende på forskning som i hovedsak har sivile anvendelser, men som også kan ha militære implikasjoner.

Sidegjøremål: Det er allment akseptert og ofte regnet inn i akademisk frihet at vitenskapelig personal kan ha betalte eller ubetalte verv og gjøremål på siden av ansettelsesforholdet. Frykten for at slike forhold skal utgjøre en sikkerhetsrisiko, også for institusjonen vedkommende har sin hovedansettelse, kan føre til nye kontrollkrav eller forbud mot ekstraervert/bistillinger og andre sidegjøremål.

Spørsmål til landsrådet

Sentralt for Forskerforbundet er hvordan skjerpede krav til sikkerhet skal balanseres mot åpen forskning og akademisk frihet. Det må fortsatt være mulig å samarbeide med de fremste innen eget kunnskapsfelt. På samme måte må hensynet til kvalitet og fagfellevurdering, etterprøvbare og offentliggjøring ivaretas.

Videre er det avgjørende at ansvaret for å håndtere kravene til sikkerhet ikke individualiseres ned på den enkelte forsker. Det nasjonale regelverket og systemet for å håndtere dette må ha kapasitet til å håndtere søknader og kunne gi veiledning til virksomheter og fagmiljøer. Videre må virksomhetene ha rutiner for å ivareta sikkerhetskravene og kapasitet til å ivareta behovene i fagmiljøene og for enkeltforskere.

Mulige tiltak i Forskerforbundets videre oppfølging kan være:

- Nedsette en ekspertgruppe blant medlemmene for å diskutere løsninger på disse utfordringene.
- Arbeidet for et nasjonalt organ som «overvåker» forskningen på nasjonal sikkerhet og med henblikk på å sikre mest mulig akademisk frihet.
- Motarbeide tiltak for dual-use og at UH-sektoren og andre sivile forskningsmiljøer skal trekkes inn i FoU-arbeidet knyttet til forsvar og beredskap med krav om hemmelighet.
- Tillitsvalgte kan bidra til informasjonsspredning om sikkerhetsrisiko og delta i interne prosesser som tar sikte på å kartlegge og bestemme områder som er utsatt og trenger ekstra støtte for å sikre tilstrekkelig akademisk frihet.

Spørsmål til landsrådet

1. Hvilke eksempler på disse utfordringene finnes i egen virksomhet og sektor?
2. På nasjonalt nivå: hva bør Forskerforbundet vektlegge i arbeidet med å sikre et forskningssystem som ivaretar nasjonal sikkerhet, men også akademisk frihet og fagmiljøenes og forskernes behov?
3. Hva er det behov for at forbundet sentralt kan bistå med?